

Kumar Bağımlılığı; Her ev bir kumarhane!

Eşler arası iletişim çatışması çocuğu adım adım zararlı alışkanlıklar yöneltir!

Eşler evlilik yaşantısında bir ahenk sağlayamazsa, ilişkilerini duygusal anlamda uyumlu yürütemezse, bu durum çocukların doğumuyla birlikte ortaya çıkan anne ve babalık rolüne de olumsuz yansır.

Eşler arasındaki iletişim sorunları, boşanmış anne-baba sorunları neticesinde çocuklar psikolojik olarak etkilenmektedir. Böylece anne-babasının çatışma alanı haline gelen çocuk onlardan uzaklaşmakta, eşler kendi aralarındaki çatışma ve problemi çocuk üzerinden gidermeye çalışmaktadır. Çocuk, sorunun bir parçası haline gelmektedir. Anne-baba arasında işbirliği, uyum yoksa eşler ilişki problemlerini çocuklar üzerinden gidermeye çalışıyorlar. Çiftlerin çocuklarını kendi sorunlarının parçası etmeleri çocukları duygusal, ruhsal ve kişilik gelişimi olumsuz etkileyebilmektedir.

Aile içinde onay görmeyen, takdir görmeyen, bağımsızlaşma süreci desteklenmeyen çocuk, sokakta arkadaş grubu içerisinde güçlenir, kişilik ve kimlik kazanır, bağımsızlık kazanır ve bu çocuğun sokakta yaşama, sokağa bağımlı olma sürecini arttırır. Burada her türlü arkadaş etkisi, çıkar gruplarının etkisi, merak ve ilgi çocuğu zararlı alışkanlıklar yöneltir.

Patolojik aile yaşam döngüsü bağımlılık riski içerir!

Aile yaşam döngüsünün karı-koca, çocuğun dünyaya gelmesi, ergenlik dönemi, çocuğun evden ayrılması her bir evresinde ailede meydana gelen değişim, kriz faktörü olarak ebeveynler arası iletişimi olumsuz etkiliyor. Kriz, yönetilemediği zaman ortaya çıkan çatışmadan olumsuz etkilenen çocuklar oluyor. Aile içi problemler, kuşaklar boyu aktarılarak, sorunlar çocuklara miras bırakılıyor.

Uyum ve iletişim sorunu yaşayan, boşanmak isteyen çiftlerin çocuğu, aile sistemini korumak amacıyla kendisini kurban ederek zararlı alışkanlıklara yöneliyor. Çift, çocuğun sorunları çözmek için bir araya geliyor. Böylece çocuk bağımlı ve zararlı alışkanlıklarıyla ailenin parçalanmasının önüne geçiyor.

Merak, arkadaş gurubu, sağlıksız toplumsal çevre kumar bağımlılığına yol açar!

Bireyin kumar oynamasında merak, arkadaş grubunun yönlendirmesi, arkadaşlarına “hayır” diyememesi gibi birçok nedeni vardır. Aile içinde aile üyelerinden birisinin kumar oynaması, bireyin kumar oynamasının tetikleyebileceği gibi kumar bağımlılığını bireyin modelleme ilişkisine bağlayabiliriz. Birey ya arkadaşlarından ya da aile üyelerinden birisini model alarak kumar bağımlısı olur. Bireyin aile ve sosyal çevresinde kumar oynayanlar varsa, kumar bağımlısı olma riski yüksektir.

Patolojik kumar bağımlılığında sınıflama

Amerikan Psikiyatri Derneği, 5. sayfada yer alan ölçütlere göre hastalık derecesinde kumar düşkünlüğü (bazen kumar bağımlılığı da denir) teşhisi konulabileceğini bildiriyor.

Çoğu yetkiliye göre, eğer yandaki davranışlardan birkaçını sergiliyorsanız bir kumar tutkunuzunuz ve eğer bu davranışlardan yalnız birini yapıyorsanız kumar tutkunu olma riski taşıyorsunuz demektir.

Zihnin sürekli meşgul olması; Zihniniz sürekli kumarla meşgul oluyor, örneğin önceden oynadığınız oyunların verdiği hazzı yeniden yaşamak istiyorsunuz, sonraki oyunlar için plan yapıyorsunuz ya da kumar oynamak için gerekli parayı nasıl sağlayacağınızı düşünüyorsunuz.

Bağımlılığın artması; İsteddiğiniz heyecanı tatmak için giderek daha fazla parayla kumar oynamanız gerekiyor.

Yoksunluk; Daha az kumar oynamaya ya da kumarı bırakmaya çalıştığınızda huzursuz oluyorsunuz ya da çabuk sinirleniyorsunuz.

Kaçış; Sorunlardan kaçmanın ya da çaresizlik, suçluluk, kaygı veya depresyon gibi duygulardan kurtulmanın bir yolu olarak kumar oynuyorsunuz.

Peşinden koşma; Kumarda para kaybettikten sonra, çoğu kez kaybedilen parayı kazanmak için başka bir gün tekrar kumar oynuyorsunuz. Bu davranış kişinin kaybettiklerinin peşinden koşması olarak bilinir.

Yalan; Kumarda harcadığınız vakti gizlemek için aile üyelerine, terapistlere ya da başkalarına yalan söylüyorsunuz.

Kontrolü kaybetmek; Kumarı bırakmak, kontrollü oynamak ya da daha az oynamak için defalarca yaptığınız girişimler başarısızlığa uğradı.

Yasadışı eylemler; Kumar için gereken parayı sağlamak üzere dolandırıcılık, hırsızlık ya da zimmete para geçirme gibi yasadışı eylemlerde bulundunuz.

Önemli ilişkileri tehlikeye sokmak; Kumar yüzünden önemli bir ilişkiyi, bir eğitim ya da kariyer fırsatını veya bir işi tehlikeye soktunuz ya da kaybettiniz.

Kefil Bulmak; Kumar yüzünden düştüğünüz ekonomik sıkıntıdan kurtulmak için gerekli parayı sağlamak üzere başkalarına bel bağladınız.

Kumar bağımlılığının aile ve toplumsal zararları!

Kumar bağımlılığı dürtü-kontrol bozukluklarından biridir. Kendisine, ailesine ve sosyal çevresine maddi zarar yanı sıra iletişim sorunlarına yol açar. Tutkuya dönüşen kumar, yol açtığı stres, gerilim ve ilişki problemlerine rağmen bağımlı kişi oynamayı sürdürür. Sonuçlar ne olursa olsun kumar oynamak tek düşüncesi haline gelmiştir. Kumar oynamak, yaşamının bütününe kuşatmıştır. Kazansada oynar. Kaybetsede oynamaya devam eder. Kaybettiklerini geri kazanma umudu ve hırsı da bu tabloyu giderek kötüleştirir.

Yapılan araştırmalar kumar bağımlısıyla evli eşlerde yüksek düzeyde stres ve buna bağlı fizyolojik rahatsızlıklar göstermiştir (Lorenz& Yaffe 1986, 1989) Depresyon, sinirlilik hali, güvensizlik, sürekli şüphelilik hali ve hatta kalp rahatsızlıkları bu araştırmaların bulguları arasındadır. Kumar bağımlılığı olan bireylerin ailelerinde **boşanma, istismar ve şiddet:** Amerika'da 400 aileyle yapılan bir çalışma bizlere %28 ailede, direk kumar bağımlılığı sorunları yüzünden **boşanma** vakasını göstermiştir. Kumarın yasal hale geldiği bölgelerdeki **boşanma** vakalarının 3 katına çıkması düşündürücüdür. Aynı araştırmalar göstermiştir ki; *Kumar bağımlısı* olan ailelerde çocuk istismarı (cinsel,duygusal) ve şiddet diğer ailelere göre daha çoktur.(Eren Özdemir- Kumar Bağımlılığı)

Her ev bir kumarhane

Artık kumar kuruluşları, yeni kumarhanelerin inşası için gereken paranın cüzi bir kısmıyla Web siteleri kurup, İnternete bağlı bir bilgisayar bulunan her evi gerçek bir kumarhaneye dönüştürüyorlar. 1990'ların ortalarında İnternette yaklaşık 25 kumar sitesi vardı.

2001'de bunların sayısı 1.200'den fazlaydı ve İnternette kumardan elde edilen gelir her yıl iki kat artmaktadır. 1997'de kumar siteleri 300 milyon dolar kazandı. 1998'de bu gelir artıp 650 milyon dolar oldu. 2000 yılında İnternetteki kumar siteleri 2,2 milyar dolar kazandı ve Reuters haber ajansının bildirdiğine göre, 2003'te bu rakamın "6,4 milyar dolara ulaşması bekleniyor."

Şans oyunları giderek yaygınlaşıyor

Milli Piyango, Sayısal Loto, İddaa, Şans Topu, 10 Numara, Kazı Kazan, Altılı Ganyan, Süper Loto gibi bahis oyunları her geçen gün yaygınlaşıyor. Özellikle futbol maçlarına bahis yapılarak oynanan "İddaa" oyunu futbolu bir "kumar aracına" dönüştürdü.

Önleyici aile ve toplumsal yaklaşımları!

Ebeveynlerin çocuklarıyla açık, duygularını anlamaya dönük ve güvenli iletişim kurabilme, çocuğun sınırlarını, yaşamın kural ve değerlerini oluşturabilmesi için rehberlik etmeli ve sağlıklı model oluşturabilmelidir.

Ana-baba zararlı alışkanlıklar yanı sıra koruyucu, bağımlı veya otoriter ve baskıcı tutumlardan kaçınmaları, çocukların hayatın sorumluklarını gelişimine uygun olarak vermeleri, yanlışlıklar karşısında önce ebeveynlerin "hayır" diyerek örnek davranışlar sergilemeleri önemlidir. Çocuğun "hayır" diyebilmeyi, ilişkilerinde "bağımsız sınırlarını" oluşturmayı, "rehber anne-baba" modeliyle desteklemelidir.

Çocukları etiketleyici, damgalayıcı, özellikle aile ve toplumdan dışlayıcı yaklaşımlardan kaçınarak çocuğu aile ve toplumsal hayatın içinde üreten değer birey konumu kazandırılmalıdır.

Gelişim dönemlerinde yaptığı yanlış tutumlarından dolayı çocuğu suçlamak, yargılamak yerine olumlu ve yararlı tutumun nasıl gerçekleştireceğini somut düzeyde açıklayarak çocuğun ahlaki tutumlarını geliştirmelidirler.

Ülkemizde kumar bağımlılığı ve zararlı alışkanlıklar sürekli artan bir eğilim içindedir. Zararlı alışkanlıklarla toplumsal mücadele günümüzde önemi artıyor. Önleyici yaklaşımlarda kamu kurumları, yerel yönetimle ve sivil toplum kuruluşlarına büyü görevler düşüyor. Ebeveynlerin aile içi iletişim, çocuk eğitimi konularında kendilerini geliştirme sorumluluğu yanı sıra yerel yönetimler aile eğitimi, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri yaygınlaştırmalıdır.

Fatih Kılıçarslan/Sosyal Hizmet Uzmanı/Aileler Yönetim Kurulu Başkanı